

Technologijos. Konstrukcinių medžiagų programos žodynėlis

Vilnius
2016

Konstruktinių medžiagų programos žodynėlį sudarė Lietuvos edukologijos universiteto technologijų edukologijos magistrantės:

Jolanta Nareikienė (technologijų mokytoja)

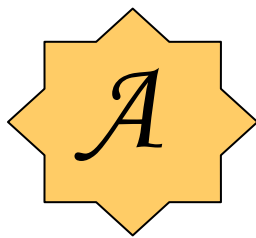
Jolanta Preidžiuvienė (technologijų vyr. mokytoja)

Žodynėlį maketavo Lietuvos edukologijos universiteto Technologijų ir technologinio ugdymo katedros lektorė dr. Jūratė Česnavičienė.

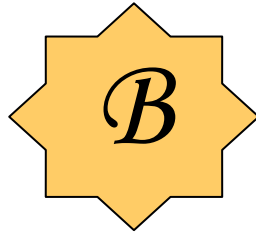
Informacijos šaltiniai:

1. *Aiškinamasis elektrotechnikos ir elektronikos gaminių terminų žodynas*: 4200 terminų [lietuvių, anglų, prancūzų, vokiečių, ispanų, rusų kalbomis] / Angelė Kaulakienė ... [et al.]. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras: Vilniaus universitetas, 2014. 671 p.
2. *Aiškinamasis elektrotechnikos terminų žodynas*: 10 400 terminų: lietuvių k., vokiečių k., anglų k., prancūzų k., rusų k. / Kauno technologijos universitetas; [žodyno rengimo grupė: Stasys Žebrauskas (vadovas) ... [et al.]; vyriausiasis redaktorius Stasys Žebrauskas]. Kaunas: Technologija, 2010. 1078 p.
3. *Aiškinamasis medienos terminų žodynas*: 3020 terminų: lietuvių k., anglų k., vokiečių k., prancūzų k., rusų k. / [atsakingasis redaktorius Bronislovas Papreckis]; 3-ioji patais. ir papild. laida. Kaunas: Technologija, 2014. 325 p.
4. *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Prieiga per internetą: < <http://lkiis.lki.lt/dabartinis> >
5. Galkauskas, K. J. *Metalo technologijos*: bendrasis kursas [vadovėlis XI–XII klasei]. Kaunas: Šviesa, 2002. 157 p.
6. Misių, R., Žemaitaitienė, D. *Žiedas prie žiedo: gėlių komponavimo teorija ir praktika*. Vilnius: Valstiečių laikraštis, 2008. 69 p.
7. Smolskas, P. R. *Konstruktinių medžiagų ir medžiagotyros terminų žodynas*. Vilnius: Ciklonas, 2006. 155 p.
8. *Terminų bankas*. Prieiga per internetą: < <http://terminai.vlkk.lt/pls/tb/tb.search> >
9. *Terminų žodynas*. Prieiga per internetą: < <http://www.zodynas.lt/terminu-zodynas> >

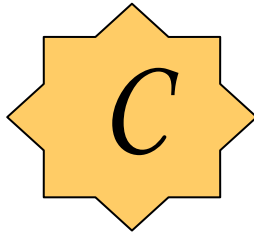

Abrazyvas	kieta kristalinė grūdelių ir miltelių pavidalo medžiaga, skirta įvairiems paviršiams apdirbti.
Abrazyvinės medžiagos	medžiagos, naudojamos metaliniams ir kitiems paviršiams šlifuoti, poliruoti ir pan.
Agregatas	įrenginių, mašinų, prietaisų ar aparatų junginys bendram darbui atlikti.
Aksesuaras	1) detalė, sukurianti šventiškumo, sezoniškumo nuotaiką, paryškinanti spalvas ir suteikianti kompozicijai individualumo bei išskirtinumo; 2) antraeilis pagalbinis gėlių kompozicijos elementas.
Alavas	minkštas metalas, šiek tiek kietesnis už šviną.
Aliuminis	vienas iš lengviausių metalų; jo lydiniai labai tvirti, nors grynas aliuminis gaunamas labai trapus. Atsparus korozijai, geras elektros ir šilumos laidininkas.
Analogas	panašių savybių, funkcijų daiktas, reiškiny.
Antioksidantas	medžiaga, naudojama oksidacijai sumažinti.
Antiseptikas	medžiaga, naikinanti mikroorganizmus ar stabdanti jų vystymąsi.
Apdaila	gaminų, konstrukcijų ir detalių paviršių išorės gražinimas ir savybių gerinimas. Paviršiai dengiami skystomis apdailos medžiagomis (dažais, laku), įvairiomis plėvelėmis.
Apdirbimas	medžiagos arba gaminio formos ar matmenų keitimas mechaniniais būdais.
Apdorojimas	medžiagos arba gaminio savybių keitimas nemechaniniais būdais (dažymas, džiovinimas, kaitinimas ir pan.).
Apdžiovinimas	nevisiškas medienos išdžiovinimas.
Apipjovimas	medienos medžiagų, ruošinių kraštų nupjovimas pagal standartinius lakštus, lentų ar detalių matmenis.

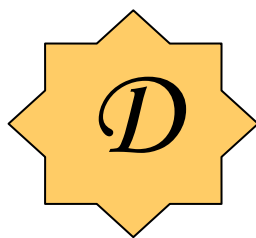
Apvadas	1) tašelis arba juostelė, tvirtinama prie detalės ar skydo krašto; 2) profilinė ar lygi lentelė, uždengianti plyšius tarp durų ar langų staktų ir sienų.
Apvalinimo staklės	staklės, skirtos cilindrinėms arba fasoninėms lazdelėms gaminti iš kvadratinio skerspjūvio ruošinio, kuris apdirbamas besisukančia peilių galvute; gali būti su rankine arba su mechanizuota pastūma.
Apvaliosios replės	įrankis, naudojamos vielai ar skardos juostelėms lenkti lanku.
Atkaitinimas	metalo įkaitinimas iki aukštos (kritinės) temperatūros, išlaikymas ir ataušinimas ore.
Atleidimas	grūdintojo plieno įkaitinimas iki temperatūros žemesnės nei 727°C, laikymas joje ir lėtas aušinimas.
Atliekos	žaliavos ar pusgaminio likučiai, nepanaudoti perdirbant žaliavą į gaminį.
Atsuktuvai	įrankis varžtamams sukti, srieginiams sujungimams atlikti. Turi įvairios formos antgalius. Jais įsukami varžtai, galvutėse turintys išdrožas.
Augalinė medžiaga	šviežiai skinti, džiovinti ar vytinti augalai: žolinių ir sumedėjusių augalų žiedai, žiedynai, lapai, šakelės, augalinės kilmės aksesuarai.
Augalinės medžiagos koncentracija	vienarūšiai augalai komponuojami paraleliai į ryšulėlį ir sudarantys gėlių kompozicijoje vieną iš jos elementų.
Auksas	lengvai apdirbamas šaltuoju būdu. Grynas auksas yra minkštas, todėl naudojami aukso lydiniai su variu ir sidabru. Chemiškai patvarus, nesioksiduoja.
Ažūrinis	rėtiškas, tinkliškas, permatomas.

Baldžius	baldų pramonės specialistas.
Bandinys	tam tikrų matmenų ir formos medienos gabalas įvairioms savybėms nustatyti.
Bareljefas	skulptūra arba ornamentas, iškilęs iš plokštumos mažiau kaip per pusę savo tūrio.
Bepjuvenio pjovimo staklės	medienos ir medienos medžiagų pjovimo staklės, kuriose detalė gaunama kerpant, iškertant štapu (taip apdirbamos lakštinės medžiagos) arba vibruojant peiliui su kietlydinio plokšte (taip apdirbama masyvinė mediena).
Biržė	miškui kirsti atrėžtas plotas arba kertamas medynų plotas.
Bliumas	kvadratinio pjūvio plieno ruošinys, gautas iš luitų juos valcuojant.
Bliumingas	galingas valcavimo staklynas, kuriuo plieno luitai suspaudžiami į kvadratinius ruošinius (bliumus).
Brazda	besidalijančių ląstelių sluoksnis tarp luobo ir balanės, kuris augančiame medyje sudaro luobo (į išorę) ir medienos (į vidų) ląsteles.
Brėžiklis	brėžimo įrankis, skirtas linijoms žymėti metalo paviršiuje.
Briauna	1) dviejų gretimų plokštumų susikirtimo linija, pavyzdžiui, lentos ar skydo briauna, tašelio briauna ir kt.; 2) dviejų ar kelių gretimų pjoviklio paviršių susikirtimo linija.
Brinkimas	medžiagos matmenų didėjimas jai drėkstant.
Bronza	tai vario ir alavo lydinys. Atsparus korozijai, pasižymi geromis mechaninėmis savybėmis, lengvai liejamas, mažai dyla. Kuo daugiau alavo, tuo stipresnis, bet ne toks plastiškas.

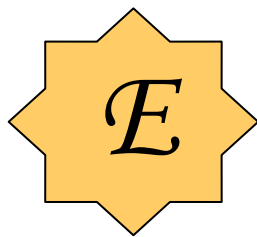

Ciklas	laikotarpis tarp dviejų vienas po kito vykstančių reiškinių; apibrėžtą pradžią ir pabaigą turintis vyksmas arba procesas.
Cinkas	melsvai baltas, blizgantis metalas. Kambario temperatūroje trapus, kietas, atsparus korozijai.

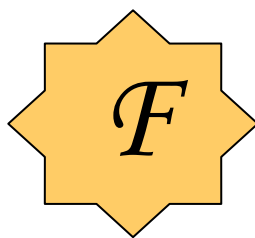

Daiktinė aplinka	aplinka, kurioje yra įvairios paskirties ir estetinės vertės daiktų.
Dailylentė	įvairaus profilio obliuota lentjuostė, naudojama namų sienų apdailai.
Danga	ko nors dengiamas sluoksnis.
Dantoblis	oblius klijuojamam paviršiui pašiuurkštinti.
Dantpleištis	metalinis kvadratinio skerspjuvio strypelis, kurio viename gale pritvirtinta metalinė plokštelė su užlenktu galu, sudarančiu du dantis; naudojamas darbatalyje ruošiniui suspausti.
Darbastalis	darbo stalas, ant kurio yra apdirbamų detalių įtvirtinimo įtaisai ir įvairūs rankiniai stalių įrankiai.
Darbo operacija	veiksmas ar keli veiksmas, kuriais atliekama tam tikra užduotis.
Darbo priemonių parinkimas	tiksliai apgalvotas reikiamų priemonių darbui atlikti derinys.
Darbo vieta	darbui skirtas plotas, aprūpintas darbui reikalingais įrankiais, įrenginiais ir baldais.
Dažai	skysta, pastinė arba miltelinė pigmentuota dengimo medžiaga, kuria padengus pagrindą susidaro tam tikros spalvos neskaidri plėvelė, turinti apsauginių, apdailinių arba savitų techninių savybių; suteikia estetinį gaminio vaizdą, apsaugo dirbinį nuo drėgmės, suraižymų.
Dažalai	organiniai junginiai, naudojami tekstilės gaminiams, kailiams, popieriui, medienai ir kt. dažyti.
Defektas	trūkumas, yda.
Defibratorius / pluoštintuvas	mašina technologinėms skiedroms pluoštinti; ją sudaro skiedrų transportavimo įrenginiai, šutinimo kamera ir plieniniai pluoštinimo diskai.
Deformacija	daikto formos ir matmenų pakeitimas.
Deformatyvumas	medžiagos ar kūno savybė nuo apkrovų ar temperatūros keisti formą ir matmenis.

Dekoras	puošybos elementas.
Dekoratyvinės medžiagos	akmenukai, spalvoti karoliukai ir pan. skirti gaminio dekoravimui.
Dekoratyviniai dirbiniai	meninę funkciją atliekantis dirbiniai skirti interjero dekoravimui.
Detalė	vienalytės medžiagos gaminys, pagamintas be surinkimo operacijų.
Dildė	įrankis kietam paviršiui dildyti ar galasti; naudojamas pjūvio briaunoms apdoroti, šerpetoms nuimti, detalei formą suteikti. Dildės skiriasi pagal geležies formą ir dydį.
Dilė	storlentė.
Diskinės dalijamosios staklės	staklės su kūginiais pjūklais ir mechanizuota pastūma gaubtinėms, ilgoms storoms lentoms ir tašeliams pjaustyti į plonus sortimentus ir trumpoms storoms lentoms pjaustyti į plonas taros lenteles.
Diskinės daugiapjūklės staklės	staklės, skirtos medienai išilgai arba skersai pjaustyti vienu metu keliais pjūklais su mechanizuota pastūma.
Diskinės pjaustymo staklės	staklės, skirtos medienai skersai, išilgai ir mišriai pjaustyti diskiniiais pjūklais; gali būti su rankine arba su mechanizuota pastūma.
Diskinės ruošinių supjaustymo staklės	staklės ruošiniams supjaustyti į detales.
Diskinės šlifavimo staklės	staklės, skirtos detalėms rupiai šlifuoti, išsikišimams surinktuose rėmeliuose šalinti, kampams lyginti, išsikišusiems dygiams nupjauti, taip pat smulkių detalių galiniams ir išilginiams paviršiams šlifuoti.
Diskinės švytuoklinės staklės	staklės, skirtos lentoms ar gaubtinėms rupiai supjaustyti į reikiamo ilgio ruošinius diskiniu pjūklų, atliekančiu švytuojamąjį judesį.
Dizainas	plastinio meno šaka: įvairių gaminių meninis konstravimas ir gyvenamosios aplinkos formavimas. Dizainas skirstomas į pramoninį, architektūrinį ir grafinį.
Dygiapjovės staklės	staklės dygiams ir kilpoms detalių galuose išpjauti.
Drožliavimo staklės	staklės, skirtos pakavimo drožlėms gaminti ir medienai smulkinti į nustatyto dydžio drožles, naudojamas plokščių gamyboje.
Duraliuminis	palyginti kietas, lengvas, stiprus ir plastiškas aliuminio lydinys.
Dvipjūklės apipjaustymo staklės	staklės, skirtos neapipjautų lentų kraštams išilgai apipjaustyti.

Ekologija	mokslas, tiriantis gyvųjų organizmų ir jų bendrijų santykius su aplinka.
Ekscentrinis šlifuoklis	įrankis, kuriuo šlifuojamas metalas ir jų lydiniai, mediena, plastikai, seni dažai, šalinamas lako sluoksnis, poliruojami paviršiai.
Elektrodas	laidininkas, kuriuo elektros srovė teka į skystį arba dujas. Lankinio suvirinimo metu skystėja pats elektrodas, užliedamas jungiamų detalių suvirinimui skirtas vietas.
Epoksidiniai klijai	naudojami metalinėms detalėms suklijuoti.

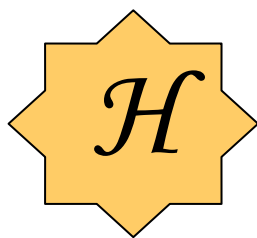
Facetavimo technika	kalteliu metale išskaptuojami įdubimai, teikiantys daikto paviršiui šviesokaitos efektą.
Faktūra	medžiagos paviršiaus ypatumai.
Fanera	sluoksniuotoji mediena, kurios visi sluoksniniai pagaminti iš lukšto ir yra lygiagretūs skydo plokštumai.
Faneravimas	detalių arba skydų paviršių klijavimas vienu ar dviem plonos lakštinės medienos arba tekstūrinio popieriaus sluoksniais.
Faneravimo danga	ant detalės ar gaminio paviršiaus klijuojama vientisa ar sujungta iš juostų plona lakštinė mediena (drožtinis ar lukštintas lukštas), tekstūrinis popierius, plėvelė ar plastikas.
Fliusai	kai metalas ore pasidengia plona oksido plėvele.
Faktūra	paviršiaus savybė, tokia kaip lygumas, šiurkštumas, grubumas.
Floristika	mokslas, tiriantis kurio nors krašto ar vietovės augaliją.
Floristinis	susijęs su floristika.
Floristinė kompozicija	mokslas apie puokščių ir kompozicijų iš žolinių ir sumedėjusių augalų žiedų, lapų ir šakelių sudarymo (komponavimo) teorinius pagrindus ir skirtas komponuotojų (floristų) meniniams gebėjimams ugdyti. Tai teorinės žinios apie floristinio kūrinio struktūrinių elementų sandarą, simbolinę ir meninę bei emocinę raišką, jų tarpusavio santykį ir santykį su visuma, be kurių neįmanoma suformuoti praktinių įgūdžių bei sukurti sudėtingo meniško floristinio kūrinio.
Floristinis dizainas	plačiąja prasme, tai lauke augančių, interjerinių (vazoninių), šviežiai skintų ir džiovintų žolinių bei sumedėjusių augalų, meninis panaudojimas, siaurąja – floristinio dizaino sritis, kurioje kalbama apie augalinės medžiagos – šviežiai skintų gėlių ir kitų augalų, meninį panaudojimą, t. y. gėlių puokščių ir kompozicijų kūrimą.
Folija	labai plonas metalinis lapelis, lakštas.

Freza	daugiaašmenis pjovimo įrankis, naudojamas plokštumų, lizdų, fasoniniams ir kitokiems paviršiams apdirbti.
Frezavimas	paviršių apdirbimas freza, kuri sukasi ir kartu gali būti stumiama, o apdirbamas ruošinys arba stumiamas, arba pritvirtintas nejudamai.
Frezavimo staklės	1) plačios paskirties staklės plokštiems ir kreiviams paviršiams apdirbti; 2) įrenginys metalo ar medienos detalėms apdirbti freza.
Furnitūra	spynelės, rankenėlės, lankstai, sąvaržos, skląščiai ir kiti apkaustai, naudojami baldų detalių junginiuose.

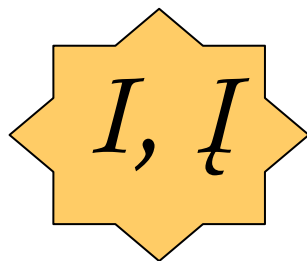

Galandimas	aštrios pjaunančiosios briaunos sudarymas galandymo staklių pagalba arba rankiniais abrazyviniais įrankiais.
Galandimo staklės	specialios šlifavimo staklės įvairių rūšių pjovimo įrankiams galėti; gali būti rankinės, pusiau automatinės ir automatinės.
Galenitas	švino rūda.
Gaminio analogas	gaminio atitikmuo, panašus daiktas.
Gaminių iš metalų apdaila	dekoravimo būdas (dažymas, poliravimas, lakavimas, juodinimas, graviravimas ir kt.).
Gamybos operacija	baigta technologinio proceso dalis, atliekama tomis pačiomis darbo priemonėmis.
Gamybos procesas	visuma technologiškai susijusių gamybos operacijų tam tikram gaminiui gauti.
Gateris	mašina rąstams, tašams ir lentoms pjaustyti su keliais tiesiais, lygiagrečiai įtvirtintais pjūklais; pjūklų rėmas atlieka slankiojamąjį judesį.
Geležies lydiniai	geležį įkaitinus iki lydymosi temperatūros, į ją primaišoma įvairiausių priedų atsižvelgiant, kokias jos savybes reikia gerinti. Sustingus gaunamas lydinys.
Geležtė	pagrindinė konstrukcinė įrankio dalis, kurioje formuojami ašmenys arba dantys.
Gėlių komponavimas	gėlių puokščių ir kompozicijų iš augalinės medžiagos ir aksesuarų sudarymo procesas, reikalaujantis floristinės kompozicijos teorinių žinių ir praktinio darbo įgūdžių, meninio polinkio, estetinės nuojautos ir sumanumo meninės raiškos priemonės taikyti praktikoje.
Gėlių komponuotojas / floristas	žmogus, kūrėjas, išmanantis floristinio dizaino paslaptis ir jų pritaikymo galimybes.

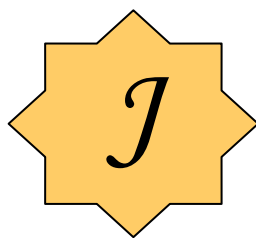
Gėlių kompozicija	1) floristinis kūrinys (augalų kompozicija), į kurio sąvoką įeina ir gėlių puokštė; 2) floristinis kūrinys, kuriam sudaryti reikalingas koks nors specialus pagrindas – indas, vaza, pintinė, medžio nuopjova, karkasas ir kt.
Generatorius	įtaisas, aparatas arba mašina, gaminanti kokį nors produktą, paverčiantis vieną energijos rūšį kita.
Glaistas	pasta, sudaryta iš plėvėdario ir didelio kiekio užpildo, naudojama paviršiui išlyginti arba nedideliems pažeidimams pašalinti.
Glaistiklis	įrankis, sudarytas iš trikampės plieninės plokštelės, kurios viename kampe pritvirtinta rankena, o priešinga briauna glaistoma.
Gludinimas	lyginimas, dailinimas.
Goreljefas (horeljefas)	reljefas, kuriame iškilusis vaizdas yra iškilęs virš fono plokštumos daugiau kaip per pusę savo tūrio.
Gražtas	įrankis skylėms ir lizdams gręžti.
Gręžimo staklės	staklės, skirtos apvalioms skylėms gręžti, taip pat lizdams, kurių kraštų apvalinimo spindulys lygus gręžimo spinduliui, išpjauti; gali būti vienavelenės ir daugiavelenės, vertikaliosios ir horizontaliosios, su rankine ir su mechanizuota pastūma.
Gręžtuvas	1) įrankis gręžtui sukti; 2) įrankis skylėms gręžti; 2) sriegį turintis metalinis strypelis, kurio viename gale įtaisytas grąžto laikiklis, antrame – laisvai besisukanti galvutė; naudojamas iki 5 mm skersmens skylėms gręžti.
Grindjuostė	medinė juosta, kuria pridengiama grindų ir sienos sandūra.
Guminis plaktukas	naudojamas dirbant su skarda, kai ji tiesinama ar lenkiama. Plaktukas būna įvairaus dydžio.
Gurgutis	liejimo formos detalė tuštumai liejinyje sudaryti. Išimant liejinį, dažniausiai suardoma.

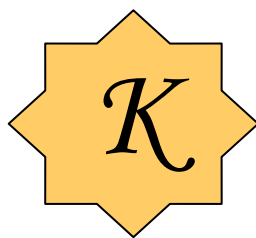
Hermetiškas	sandarus, nepraleidžiantis oro.
Hidrofobiškumas	kietų medžiagų savybė nešlapti, nedrėkti.
Hidroizoliacija	medienos paviršinio sluoksnio apsauga įmirkant jį medžiagomis, apsaugančiomis nuo drėkimo, ir, jei jis prieš tai buvo giliau įmirkytas kitomis medžiagomis, tai nuo jų išplovimo.

Idėjos detalizavimas	kūrybinės minties sukonkretinimas, sudarant techninę užduotį, piešiant eskizus, modeliuojant.
Informacija	techninei užduočiai įgyvendinti specialiai renkamos ir kaupiamos žinios.
Inkrustacija	smulkių vertingos medienos, uolienu, metalų ir kt. gabalėlių meninis sujungimas į išbaigtą piešinį ar ornamentą, įleidžiant juos į apdailinamą gaminio paviršių.
Inkrustavimas	dirbinio paviršiaus puošimas kitų medžiagų gabaliukais.
Inžektorius	čiurkšlinis siurblys skysčiui įpurkšti.
Iridis	sunkus platinos grupės metalas, gaunamas iš platinos rūdų, išoriškai labai panašus į alavą. Yra labai kietas ir trapus.
Išdeginimas	piešinio sudarymas medienos paviršiuje įkaitinta viela ar štampu.
Ištempimas	metalo ruošinio pailginimas jį kalant, dažniausiai karštuoju būdu.
Įmirkymas / impregnavimas	1) procesas, kai dėl kapiliarinio ar perteklinio slėgio arba dėl difuzijos į medieną yra įsiurbiami, įspaudžiami ar difunduoja tam tikri skysčiai; dėl to pasikeičia kai kurios medienos savybės; 2) konstrukcinės medžiagos įmirkymas įvairiomis cheminėmis medžiagomis, kad įgytų reikiamų savybių.
Įpjova	medienos defektas – gilus kamieno pažeidimas pjūkle.
Įspaudimas	gamybos procesas, kai metalo skardoje ar folijoje gaunamas dekoratyvinis paveikslas.

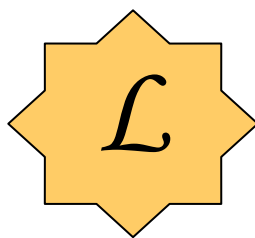
Juodieji metalai	geležies ir kitų metalų lydinys.
Juvelyras	meistras arba dailininkas, gaminantis smulkius dirbinius iš tauriųjų metalų ir brangakmenių.
Juvelyrika	1) papuošalų, smulkiųjų meninių dirbinių, liturginių reikmenų gamyba iš tauriųjų ir spalvotųjų metalų ar jų lydinių bei brangiųjų ir pusbrangių akmenų; 2) brangenybės, ypač iš tauriojo metalo objektai dažnai su brangakmenių ir dėvėti asmenines puošmenas.

Kadmis	metalas, pilkai baltos spalvos su nežymiu melsvu atspalviu, minkštas, tąsus. Yra labai atsparus korozijai.
Kalibravimas	tikslus ruošinio ilgio, pločio, storio ar tiktai formos apdirbimas.
Kalinėjimas	dekoratyvinis gamybos procesas (galima kalinėti paveikslą, ar ornamentą).
Kalinėjimo kalteliai	įrankiai, skirti skardai įlenkti ar jai prakirsti. Jų darbinė dalis gali būti pačios įvairiausios formos.
Kalstymas	kalinėjimas, apkaustymas.
Kaltas	įrankis medienai apdirbti.
Kaltuvas	rankinis įrankis mechanizuotai kalti vinims ar kabėms.
Kalumas	metalų ir jų lydinių savybė nesuyrant keisti formą, kai jie smūgiuojami kūju arba spaudžiami presu.
Kalvystė	gaminiai yra daromi rankiniu būdu, naudojant pneumatinį ir kalvio metalo formavimo įrankius, bei šampus, kuriais išgaunamas kalto metalo paviršiaus reljefas.
Kampainis	įrankis, sudarytas iš trinkelės ir į ją stačiuoju kampu įstatytos plonos metalinės ar medinės liniuotės su milimetrinėmis padalomis; naudojamas statiesiems kampams brėžti.
Karatas	1) brangakmenių masės vienetas, įvairiose šalyse lygus nuo 192,8 mg iki 215,99 mg; 2) matas aukso kiekiui lydiniuose nustatyti, lygus 1/24 daliai lydinio svorio. Grynas auksas atitinka 24 karatus.
Karkasas	1) konstrukcinių elementų (tašelių, rėmų, skydų) junginys, prie kurio tvirtinamos visos kitos detalės ir mazgai; 2) augalinės ar neaugalinės kilmės pagrindas, kuris gėlių kompozicijoje prilaiko sukomponuotus augalus arba ant jo derinant tvirtinami augalai.
Karnizas	išsikišusi puošmena (figūrinis tašelis) viršutinėje baldo dalyje.

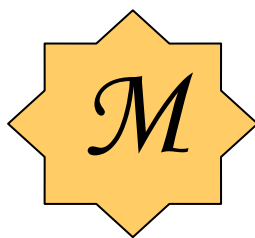
Kaširavimas	detalių, skydų paviršių klijavimas apdailinėmis plėvelėmis presuose.
Ketus	aukštakrosnėse išlydyta geležies rūda.
Kietiklis	medžiaga, kurios nedidelis kiekis, įdėtas į polimero tirpalus paspartina erdvinės struktūros susidarymą.
Kietumas	medžiagų priešinimasis kitų kūnų skvarbai. Nuo šios savybės priklauso metalo apdirbimas įrankiais.
Kirmgrauža	medienos vabalų išgraužta skylė arba landa.
Kniediklis	skirtas detalėms neišardomai sujungti kniede.
Kobaltas	sidabriškai pilkos spalvos metalas. Gamtoje randamas mineraluose, o grynuolių pavidalu – labai retai. Gaunamas iš kobalto, nikelio rūdų. Vartojamas lydinuose su kitais metalais. Iš jo gaminami metalo pjovimo įrankiai.
Kombinuotosios replės	įrankis, skirtas plokštiesiems ruošiniams suimti, plonai vielai nukirpti.
Komponavimo būdas	kompozicijos elementų – augalinės medžiagos, aksesuarų ir kt. – sudėjimo metodas, kuriuo surenkama puokštė ar sudaroma kompozicija.
Komponavimo kempinė / oasis	šviežiai skintų, džiovintų augalų, aksesuarų norimu kampu įtvirtinimo priemonė.
Komponavimo stilius	gėlių komponuotojo kūryboje pasireiškiančių pagrindinių idėjinių bei meninių ypatybių, būdingųjų bruožų vienybė, darbo būdas, maniera, metodas.
Komponavimo technika	gėlių komponavimo įgūdžiai, būdai bei mokėjimas tais būdais naudotis.
Kompozicija	meno kūrinio sandara, jo dalių išdėstymas ir tarpusavio ryšys, sąlygojamas kūrinio idėjinio sumanymo ir paskirties.
Kondicionavimas	reikiamos kokybės, kondicijos darymas.
Konstravimas	iš įvairių detalių surenkamas dirbinys.
Kontaktas	sąlytis, susilietimo taškas.
Kontūrinis	vaizduojantis kraštutines daikto linijas.
Konvejeris	įrenginys surenkamų gaminių detalėms ar gaminiams transportuoti.
Koordinatinės staklės	kompiuterio valdomos staklės, kuriomis pagal užduotą programą frezuojami, tekinami, graviruojami, pjaustomi įvairių formų detalių išoriniai ir vidiniai paviršiai.

Koroziija	metalų ir kitų medžiagų irimas veikiant išoriniams veiksniams (rūdijimas).
Korpusas	atraminė ar pagrindinė mechanizmo, įtaiso ar gaminio dalis, prie kurios montuojamos kitos dalys.
Kraštas	pjautinės medienos kraštas be pažievio.
Kraščių frezavimo staklės	staklės, skirtos skydinių detalių ar tašelių kraštams frezuoti; gali būti su rankine arba su mechanizuota pastūma.
Kreipiklis	iš lentelių sukaltas lovelis su šoninėmis įpjovomis, kuriomis pjaunant slankioja pjūklas; naudojamas pjaustant detales tam tikru kampu.
Ksilografija	medienos raižyba.
Kuprys	oblius, susidedantis iš korpuso, kuriuo apatinė plokštuma išilgine kryptimi yra iškili ar išgaubta, ir dvigubos geležtės; naudojamas išgaubtiems ir įdubusiems paviršiams obliuoti.

Laidumas	medžiagos savybė praleisti tam tikrą substanciją (masę ar energiją ir kt.).
Laikiklis	1) įtaisas kitiems įtaisams, aparatams ar kabeliams laikyti; 2) ką nors laikantis konstrukcijos elementas; 3) įtaisas, skirtas pjovimo įrankiams įtvirtinti ir suteikti jiems pastūmos judesį.
Lakas	plėvėdario tirpalas organiniuose tirpikliuose, naudojamas paviršiams dengti, norint apsaugoti juos nuo išorinių poveikių ir suteikti jiems puošnesnę išvaizdą.
Lakavimas	paviršių dengimas lakais, norint pagerinti gaminio išvaizdą ir apsaugoti jį nuo pašalinių poveikių.
Laminatai	sluoksniuotos klijuojamosios medienos medžiagos.
Lankstymas	gamybos procesas, kurio metu galima išgauti norimą gaminio formą.
Laužytuvas	pjovimo įtaiso elementas, skirtas nupjaunamam sluoksniui ar drožlei smulkinti laužant.
Legiravimas	priemaišinių medžiagų įterpimas į kietąsias medžiagas.
Legiruotasis lydinys	su metalu suldytos kitos medžiagos, pagerinančios jo savybes.
Lenkimo staklės	staklės, skirtos lenktoms detalėms gaminti.
Lenta	pjautinė mediena, kurios bent dvi priešingos plokštumos pjautos, storis mažesnis kaip 100 mm; plotis daugiau kaip du kartus didesnis už stori.
Lentelė	pjautinė mediena, kurios ilgis mažesnis nei 3 m, plotis daugiau kaip du kartus už stori, o storis tarp 13–30 mm.
Lentjuostė	paprastai didesnio kaip 7 mm storio masyvinės medienos juostos formos gabalas, naudojamas didesniam skerspjuviui sudaryti klijuojant per visą ilgį; gabale gali būti dantytųjų junginių ir (arba) sudurtinių jungčių.
Lentpjūvė	pjautinės medienos, technologinių skiedrų gamybos įmonė.

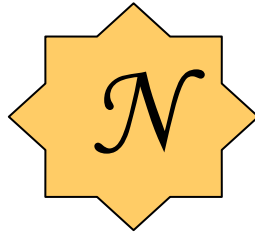
Liejamumas	suskystintų metalų bei lydinių savybė gerai užpildyti liejinių formas, mažiausias jų vietas.
Liejimas	skystų metalų ar lydinių supylimas į formas, siekiant gauti tos formos detalę ar meninį dirbinį.
Liejinkystė	sudėtingos formos detalių gamyba liejimo būdu, kai skystas metalas pilamas į liejimo formą.
Lietis	kanalas, kuriuo lydytas metalas teka į liejinio formą.
Ligninas	sudėtinga, vandenyje netirpstanti organinė medžiaga, drauge su celiulioze esanti sustorėjusiose medienos ląstelių sienelėse.
Liniuotė	lentelė linijoms brėžti, kam nors matuoti ar skaičiuoti.
Litavimo lempa	prietaisas, kuriuo įkaitinamas lituoklis, neturintis savo šilumos šaltinio. Litavimo lemposje deginamas skystas kuras – benzinas.
Lituoklis	įrankis, kuriuo išlydomas lydmetalis ir įliejamas tarp jungiamųjų detalių sujungimo vietoje.
Lydmetalis	metalų lydinys, tirpstantis neaukštoje temperatūroje.

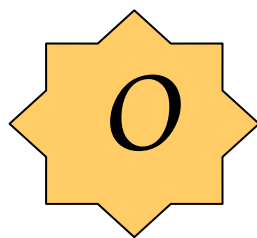
Maketas	sumažintas kūrinio erdvinis modelis.
Malka	tam tikrų daiktų krūva, rietuvė.
Malkos	tam tikrų matmenų ir kokybės apvalieji ar skaldytieji sortimentai, naudojami tiktai kurui.
Manganas	šviesiai pilkos spalvos metalas. Kambario temperatūroje yra kietas ir trapus, ore manganas apsitraukia plona oksido plėvele, apsaugančia jį nuo tolesnės korozijos.
Matavimo įrankiai	įrankiai (liniuotė, kampainis, juostinis metras, ruletė, skriestuvas, matlankis), naudojami norint pagaminti nesudėtingus dirbinius; gaminant sudėtingesnę dirbinį, reikalaujantį didesnio tikslumo, naudojamas slankmatis, mikrometras, rečiau indikatorius, kalibravimo plokštės, matavimo šablonų.
Mazgas	detalių grupė, sujungta į vieną vienetą tam tikromis funkcijoms atlikti.
Mechaninės medžiagų savybės	medžiagų gebėjimas reaguoti į apkrovų ir kitokį mechaninį poveikį.
Medis	stambus daugiametis augalas (paprastai ne žemesnis kaip 2 m) su sumedėjusiu stiebu ir šaknimis, lają sudarančiomis šakomis ir viršutiniu ūgliu.
Medkirtys	medienos ruošos darbininkas.
Medsraigtis	sraigta, sukamas į medieną ar kitą minkštą medžiagą. Sukant jį, mediena deformuojama ir joje daromas sriegis.
Medvinė	vinies formos medinis kaištis, kuriuo sutvirtinami medienos detalių junginiai.
Medžio tekinimo staklės	tekinimo staklės, pritaikytos medienai apdirbti.
Meninis dirbinių juodinimas	meninių metalo dirbinių dekoravimo būdas.

Menturė	stiebo vieta, kurioje keletas gyvų ar nudžiuvusių šakų yra maždaug tame pačiame aukštyje.
Metalai	konstrukcinė medžiaga; palyginus su mediena, jie ne taip plačiai naudojami. Metalai gana kieta medžiaga.
Metalinė liniuotė	įrankis, skirtas matmenims matuoti ir žymėti.
Metalinis kampainis	įrankis, naudojamas staties kampams matuoti ir žymėti.
Metalo darbų priemonė	metalo matavimo, žymėjimo, apdirbimo, surinkimo bei pagalbinės priemonės bei įrankiai skirti metalinėms detalėms sujungti.
Metalo dirbiniai	taikomosios dailės ir skulptūros dirbiniai, pagaminti iš įvairių metalų (aukso, sidabro, geležies, bronzos ir kt.) karštuoju (liejyba, kalyba) arba šaltuoju (kalyba, kalstymas) būdu.
Metalo kirtimas	kalvystės arba šaltkalvystės darbas, kai metalas dalijamas į ruošinius, juos atkertant arba kai nukertamas metalo paviršius.
Metalo pjovimas	sudėtinga darbo operacija. Susideda iš dviejų dalių: 1) pjovimo, kai nuo metalo paviršiaus pašalinamas drožlės ar pjuvenos, susidariusios pjaunamos pjūkleliu, pjovimo diskeliu, apdirbant elektriniu šlifukuokliu; 2) pjovimo, kai metalas be drožių dalijamas į dalis.
Metalo pjovimo staklės	mašina pjovimo detalėms apdirbti. Skirstomos į grupes: – tekinimo staklės (detalei, dažniausiai sukamai, tekinimo peiliu ar kt. pjovimo įrankiu apdirbti); – gręžimo staklės (skylėms detalėje gręžti ar kitaip apdirbti); – ištekinimo staklės (korpusinių detalių vidiniam paviršiui ir skylėms ištekinti); – šlifavimo staklės (detalių paviršiams abrazyviniais įrankiais apdirbti); – poliravimo staklės (detalių paviršiams dailinti abrazyvine pasta ar kitu abrazyviniu mišiniu dengtu poliravimo įrankiu); – galandimo staklės (peilių, grąžtų ir kt. pjovimo įrankių).
Metalo pjūklelis	įrankis, naudojamas pjaustyti storą vielą, plono metalo ruošinius, vamzdelius, strypelius ir kt.
Metalo plastika	metalų ir jų lydinių plastinis formavimas taikant meninių metalo darbų technologijas bei metalus apdirbant karštuoju būdu (kalvystė, liejininkystė, juvelyrika).
Metalo tekinimo staklės	universalus įrenginys, kuriuo galima ištekinti įvairių sukinių formų detales, iš metalų ir jų lydinių. Jomis galima tekinti cilindrinis ir kūginius paviršius, galines plokštumas ir laiptuotus, fasoninius paviršius, skyles bei kt.

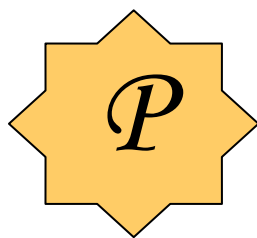
Metallų korozija	savaiminis metallų irimas dėl aplinkos poveikio; dažniausiai pasireiškia geležies ir lydinų rūdijimu.
Metallų litavimas	neišardomojo dviejų ar kelių metallinių dalių sujungimo būdas. Lituojant naudojami fliusai, kurie apsaugo, kad nuvalytoje vietoje nesusidarytų nauja oksidų plėvelė ir lydmetalis geriau susijungtų su detalės paviršiumi.
Metallų skutimas	metalo dirbinio arba detalės vienas pjovimo būdų.
Metallų suvirinimas	vienas iš būdų juos neišardomai sujungti.
Mikrometras	yra tikslus nedidelių ilgių (dažnai iki 50 mm) matavimo prietaisas.
Mikronelygumai	medienos pjovimo paviršiuje susidarę nelygumai – iškyšos ar įdubos, kuriais apibūdinamas apdoroto paviršiaus šiurkštumas.
Miškas	ne mažiau kaip 0,1 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, ir kita miško augalija.
Miškingumas	procentais išreikštas miškų užimamas plotas bendrojoje teritorijoje.
Miškininkystė	ūkinė veikla, kuria siekiama išlaikyti, gausinti ir racionaliai naudoti miškų teikiamas gėrybes.
Modelis	pagal mastelį pagamintas daikto trimatis atvaizdas.
Modifikavimas	daikto ar reiškinių formų ar savybių keitimas.

Nelygumai	paviršiuje matomi įdubimai, iškilimai (rėžiai, grioveliai, bangos ir kt.), kurį forma ar matmenys priklauso nuo medžiagos sandaros ir jos apdirbimo – pjaustymo, drožimo, frezavimo, gręžimo, šlifavimo, skutimo.
Nikelis	metališkas cheminis periodinės elementų lentelės elementas, žymimas Ni.
Nuodroža	po drožimo pasilikusi drožiamo tašo dalis (lenta).
Nuopjova	ydingas arba apdirbimo defektą turintis atpjautas medienos gabalas.

Obliavimo staklės	staklės, skirtos pjaustyti ruošinių vienam arba dviem baziniams paviršiams, tikslų matmenų arba reikiamos formos profiliui tiksliai sudaryti.
Oblius	paviršiui lyginti ar įvairiai formuoti naudojamas įrankis, susidedantis iš plieninės geležtės, įtaisytos į korpusą ir įtvirtintos pleištu; priekinėje korpuso dalyje yra ragelis rankai.
Oksidacija	medžiagos jungimas su deguonimi.
Oksolis	natūralaus pokosto (sėmenų aliejaus) ir sikatyvų tirpalas vaitspirite, naudojamas kaip plėvėdaris aliejinių dažų gamyboje.
Orlaidė	langelis šviežiam orui į patalpą įleisti.
Ornamentas	puošybinis elementas, raštas iš vienos ar kelių pasikartojančių figūrų.
Ortakis	anga, pro kurią išeina dujos, atsirandančios liejant skystą metalą į formą.
Osmis	vienas iš kietiausių ir sunkiausių platinos grupės metalų.

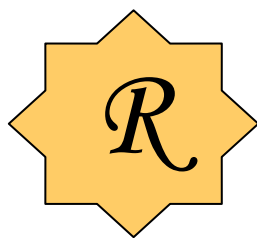
Pabėgis	atitinkamos formos ir matmenų įmirkytas tašas, dedamas po geležinkelio bėgiais.
Padėklas	krovinio transporto skydas arba dėžė, turinti apačioje dugną krautuvo šakėms įkišti.
Pagrindas	1) ruošinys, apklijuojamas danga (lukštu, tekstūriniu popieriumi, plastikų); 2) baldo apatinė dalis, laikanti viso baldo masę.
Pailginimas	detalių sujungimas galais, kai viena detalė yra kitos tęsinys.
Pakaba	figūrinė detalė ar rėmelis drabužiui pakabinti; gaminama iš masyvinės ar klijuojamosios medienos arba metalinės vielos ir plastiko.
Parketas	medinės grindys, kurių viršutinio sluoksnio storis prieš montavimą yra mažiausiai 2,5 mm.
Patina	labai plona žaliava, ruda arba mėlyna plėvelė ant varinių, bronzinių, žalvarinių dirbinių paviršiaus, atsirandanti nuo drėgmės arba specialiai apdorojant; puošia dirbinius ir saugo juos nuo irimo.
Patvarumas	geba ilgai išsilaikyti, nebijojimas nepalankių sąlygų.
Pavaža	dėžės dugno apatinis tašas, dažniausiai nusklembtais galais.
Pažeidžiamumas	savybė sutrikti normaliai organo ar mechanizmo funkcijai.
Peilis	vienašmenis pjovimo įrankis, kurio geležtė yra vientisa, su išpjovomis arba kotu peiliui tvirtinti staklėse. Peilio patvarumui padidinti prie geležtės gali būti pritvirtintos dilimui atsparios medžiagos plokštelės. Naudojamas pavieniui arba kaip sudėtinė dalis įvairiose medienos pjovimo staklėse.
Pelėsis	melsvai žalios, žalios, juodos, rožinės ar kitokios spalvos pūkuotas ar miltelinis grybinis darinys, kuris gali susidaryti medienos paviršiuje drėgnose patalpose.

Pemza	akyta vulkaninės kilmės uoliena, naudojama kaip abrazyvas šlifavimo ir poliravimo pastose.
Petukas	dygio elementas, atstojantis atramą jungiant vieną detalę su kita.
Pigmentas	medžiaga, paprastai sudaryta iš terpėje beveik netirpių smulkių dalelių ir nulemianti optines, apsaugos ar apdailos savybes.
Pjaustymas	medienos pjaustymas gateriniais, diskiniiais ar juostiniais pjūklais į tašus, lentas ir ruošinius.
Pjoviklis	pjovimo įrankio darbinė dalis su ašmenimis arba smailuma, pjaunanti medžiagą ir, jei reikia, kreipianti nupjaunamąjį sluoksnį ar drožlę.
Pjovimas	1) konstravimo procesas, kai neįmanoma medžiagos kirpti, ją galima pjauti ir taip išgauti norimą formą; 2) procesas, kai suardomi ryšiai tarp apdirbamos medžiagos dalelių pagal įrankio judėjimo trajektoriją, siekiant gauti reikiamų matmenų, norimos formos ir tinkamo paviršiaus šiurkštumo gaminį.
Pjūklas	dantytas pjovimo įrankis medienai ir medienos medžiagoms pjauti ir (ar) pjaustyti.
Pjuvenos	medienos smulkiniai, atsirandantys pjaustant medieną.
Plaktukas	metalinis ar medinis kalamasis įrankis, kuriuo kalami viny, tiesinami metalo ruošiniai ir pan. Plaktukų būna įvairaus storio.
Plastiškumas	medžiagos savybė keisti savo formą ir matmenis veikiant apkrovai ar ją išlaikyti.
Platina	labai blizgus, sunkus, plieninės, baltai pilkos spalvos metalas. Gamtoje randamas grynuoju pavidalu, bet daugiausiai šie būna su platinai artimų metalų priemaišomis. Platinai giminingas yra iridis, paladis, osmis, rutenis ir rodis.
Plaušas	plaušo skaidula.
Plaušiena	paprastai augalinės kilmės plaušinė medžiaga, naudojama celiuliozės darinių, popieriaus, kartono, plaušų plokščių gamybai ar cheminiam perdirbimui.
Plėvėdara	apdailinių plėvelių susidarymas iš plėvėdarių.
Plėvelė	vientisas sluoksnis, gautas pagrindą padengus viena arba keliomis dangomis.
Plienas	lydomas iš baltojo ir specialiojo ketaus. Lydant plieną, iš ketaus išdega dalis priemaišų, kadangi jos greičiau oksiduojasi nei geležis.

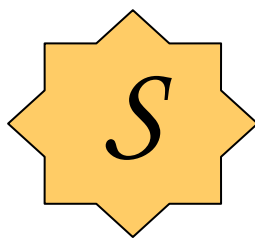
Plokštuminis dirbinys	dirbinys, kurio plotis ir ilgis daug didesnis už storį.
Plonlentė	pailgas pjautinės medienos gabalas, kurio storis nuo 3 iki 10 mm, o plotis 25 mm ir didesnis.
Pluoštas	bendra kryptimi susiklostę arba išsidėstę plaušai.
Polichrominis puošimas	metalo dirbinių inkrustavimas daugiaspalvėmis medžiagomis.
Poliravimo pasta	tirštos masės gaminys, naudojamas metaliniams paviršiams svidinti, galutinai apdirbti.
Poliravimo staklės	1) staklės, skirtos lakuotiems paviršiams poliruoti juostomis, tamponais, medžiagininiais diskais; paprastai esti su mechanizuota pastūma; 2) įrenginys ar mašina paviršiui poliruoti.
Poliruokliai	abrazyvinių miltelių ar tirpiklių mišiniai, skirti konstrukcinėms medžiagoms ar apdailos paviršiams gerai išlyginti, nugludinti.
Politūra	specialus lakas, skirtas mediniams paviršiams poliruoti.
Poliuretanai	sintetinis polimeras, naudojamas padams, klėjams, lakui, pluoštui gauti.
Popierius	specialus popierius, kuriame atspausdinta norima medienos tekstūra; naudojamas dekoratyvinės faneros, baldų gamyboje.
Popiermedis	apvalusis ar skaldytas sortimentas, naudojamas plaušienai, medienos plaušų plokštėms ir popieriui gaminti.
Pora	ertmė metalo arba lydinio viduje, atsirandanti lydymo metu.
Porankis	1) sofų, kėdžių ar fotelių tašelis arba skydo kraštas, į kurį atsiremiamas alkūnėmis; 2) viršutinė laiptų turėklo rėmjuostė. Jos viršus apvalus, o apačia lygi ir platesnė už viršų. Gaminama iš masyvinės medienos.
Porolonas	labai lengva, sintetinė, akyta lakštinė medžiaga, gaminama iš izocianatų, hidroksilinę grupę turinčių oligomerų, katalizatorių, emulgatorių ir kt. Medžiagų ir naudojama formuojant minkštas baldų detales.
Poroplastas	plastikas, kurio susijungiančios ertmės pripildytos dujų. Tokios medžiagos yra putų poliuretanai.
Poslinkis	ruošinio detalių pasislinkimas viena kitos atžvilgiu klijuojant.
Posluoksnis	vidinis faneros sluoksnis, esantis po išoriniu sluoksniu.

Poveržlė	metalinis žiedas, dedamas po veržlę; naudojamas srieginiam sujungimui (apsaugo detales).
Praba	skaičius, rodantis santykinį grynojo tauriojo metalo kiekį lydinyje (išreikštas tūkstantosiomis dalimis – promilėmis).
Prakirtimas	gamybos procesas kai skardoje ar folijoje prakertant skylės gaunamas ornamentas ar paveikslas.
Pralaidumas	medienos geba sugerti ir praleisti skysčius ir dujas.
Prapjovos	pjūklų ar freza padaryto pjūvio plotis; jei pjūvis padarytas freza, prapjovos plotis lygus ašmenų ilgiui, jeigu pjūklų, tai priklauso nuo dantų paruošimo būdo: jei dantys gniuždyti, lygus ašmenų ilgiui, jei skęsti – pjūklo storiui ir dvigubam praskėtimui.
Prašlifa	išorinio sluoksnio vietinis pašalinimas dėl per didelio šlifavimo, kai šiek tiek atidengiamas klijų tarp sluoksnis ir (arba) vidinis sluoksnis.
Presas	įrenginys, kurio paskirtis – veikiant suspaudimo jėgai pakeisti presuojamų kūrinių formą, sujungti (suklijuoti) gabalines ar miltelines medžiagas, sumažinti biriųjų medžiagų tūrį ir pan.
Presuotė	klijuojamų, faneruojamų detalių visuma presavimo įrenginyje vieno presavimo ciklo metu.
Priekalas	1) geležinis stovas metalui kalti; 2) atraminis įrankis, svarbiausias kalvio darbo įrankis. Kalvio įrankiai skirstomi į: atraminius, smogiamuosius, formuojančius ir pagalbinius.
Pritaikymas	surenkamų detalių ar surinkimo vienetų derinimas pakartotinai juos apdirbant.
Produktas	daiktas kaip žmogaus darbo vaisius, gaminys.
Produktyvumas	per tam tikrą laikotarpį 1 ha medyno išaugęs medienos kiekis, išreiškiamas medienos išteklumi ir jos metiniu prieaugiu kietmetriais.
Profiliavimas	rąsto šoninių dalių nufrezavimas, suteikiant jam dvišonio arba daugiašonio tašo formą.
Projektavimas	projektinių idėjų paieška, detalizavimas, tikslinimas, apibendrinimas grafiniu (aprašomuoju) ir kitu būdu.
Pufas	baldas vienam žmogui sėdėti, be atlošo, su aptraukta sėdyne, su porankiais arba be jų.
Pūkas	vienu galu prie medienos prisitvirtinę ploni plaušo pluošteliai.

Pūkuotumas	medienos savybė, apibūdinama nelygumais jos paviršiuje, kai plaušų galai yra laisvi ir arba prisiglaudę prie paviršiaus, arba pasikėlę nuo jo.
Puncas	juvelyrų naudojamas kaltelis arba plaktukas su smailiu, apskritu, trikampių ar žvaigždės pavidalo galu išmušti įdubimams metale.
Purkštuvas	įrenginys skysčiams (lakams, emaliams, dažams, klijamams) purkšti ant apdailinamųjų ar klijuojamųjų paviršių.
Purškimas	apdailos medžiagų skaidymas į smulkias daleles.
Pusfabrikačiai	metalo, medienos gaminiai, iš dalies paruošti ir pritaikyti naudoti. Juos reikia tik tinkamai supjaustyti ar sukarpyti.
Puskampainis	įnagis, susidedantis iš trinkelės ir prie jos nejudamai 45° kampu pritvirtintos liniuotės; naudojamas linijoms ant detalių kraštų brėžti 45° ir 135° kampu.
Pūslė	klijavimo defektas – vietinis sluoksnių atsiskyrimas, atsiradęs dėl lukšto nesukibimo su pagrindu.
Pusrąstis	pusė rąsto, gauta pjaunant jį spinduline kryptimi pagal centrinę išilginę ašį.
Putokšlis	medžiaga, kurios pridėjus į skysčius galima sudaryti pastovias putas.
Putplastis	akytųjų plastikų rūšis – koryta medžiaga su nesusisiekiančiomis tuštumomis, pripildytomis dujų.
Puvinys	grybų ar bakterijų pažeista mediena; dėl to mediena suminkštėja, sumažėja jos masė ir kietumas, dažnai pakinta jos tekstūra ir spalva.

Rankinis gręžtuvas	gręžiamasis įtaisas, skirtas skylėms gręžti grąžtais; pagrindinis rankinis įrankis skylėms gręžti metale.
Rąstas	tam tikrų matmenų apvalus sortimentas, gaunamas skersai pjaunant medžio stiebą.
Rąstvilkis	išilginis transporteris, naudojamas rąstams rūšiuoti, tikti į cechą.
Reduktorius	prietaisas, reguliuojantis dujų arba skysčių slėgį.
Rėmas	konstrukcinis baldo ar statybinio medienos gaminio elementas, sudarytas iš tašelių, sujungtų mediniais dygiais arba kitais tvirtikliais.
Rėmjuostė / bagetas	figūrinis tašelis, naudojamas paveikslų, portjerų, veidrodžių ir kt. rėmams ir rėmeliams gaminti.
Replės kandiklės / šoninio kirpimo žnyplės	įrankis, skirtas vielai kirpti; žnyplės būna įvairaus dydžio, didesnėmis žnyplėmis galima kirpti storesnę vielą.
Režimas	technologinio proceso vykdymo tvarka.
Rievė	stiebo, šakos arba šaknies metinio medienos prieaugio sluoksnis.
Rišiklis	terpė, nelakiosios dalies medžiaga, sudaranti plėvelę.
Rodis	lengvas metalas, aliuminio spalvos, gerai blizga. Priklauso platinos grupei. Atsparus rūgštims ir jų mišiniams. Naudojamas veidrodžių gamybai.
Ruošinys	detalės gamybai skirtas medienos gabalas, kurio matmenys dėl nuodžiūvio ir apdirbimo užlaidų yra didesni už detalės matmenis, o kokybė atitinka gaminamos detalės nustatytus reikalavimus.
Rūšiavimas	medienos skirstymas pagal biologines medžių rūšis, kokybę, matmenis ir, jeigu reikia, pagal paskirtį.
Rūšis	tam tikrais rodikliais apibūdinama medžiagos, daikto kokybė, tinkamumo laipsnis.

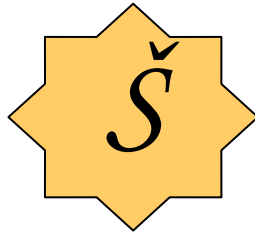

Sakai	skysta, skaidri, dėl oro deguonies poveikio tirštėjanti ir kietėjanti derva, tekanti iš sužalotų medžių kamienų arba specialiai leidžiama.
Sakotumas	medienos yda – gausus kamieno medienos įmirkis sakais.
Sandara	sudaromosios dalys ir jų sąryšis – struktūra.
Medienos sandėlis	medienos laikymo vieta, kurioje yra pirminio žaliavinės medienos apdirbimo, stiebų ar sortimentų laikymo, krovimo ar ruošimo plukdyti ir atliekų perdirbimo įranga.
Sandūra	klijuojamų detalių plokštumų ar kraštų suglaudavimo vieta.
Sausašonis	išorinė apvaliosios medienos ar stiebo apmirusių audinių dalis.
Sausuolis	nenukirstas nudžiūvęs medis.
Sąnaudos	kuriam nors tikslui naudojamos lėšos, medžiagos, darbas, laikas ir pan.
Sąvara	langų ar durų rėminė ar skydinė konstrukcijos judamieji elementai.
Sąvarža	įvairios formos ir konstrukcijos metalinis ar plastikinis įtaisas, naudojamas išardomųjų baldų ir kitų medienos gaminių detalėms jungti.
Sekcija	atmosferinio džiovinimo aikštelėje sukrauta medienos rietuvių grupė.
Sekreteras	spinta, kurios atverčiamos durelės arba ištraukiamas skydas naudojamas kaip rašomasis stalas.
Servantas	spinta indams ir stalo reikmenims laikyti, kurios paviršius naudojamas serviravimo darbams.
Siauralentė	pailgas pjautinės medienos gabalas, kurio storis mažesnis nei 40 mm, o plotis mažesnis nei 80 mm.
Siaurapjūklės staklės	staklės, skirtos fasoniniam pjaustymui mažo kreivumo spinduliu; pjauna siauras slankiojantis pjūklelis.
Siaurapjūklis	siauras siaurapjūklių staklių metalinės juostelės formos pjovimo įrankis, naudojamas pjaustyti pagal išorinį ir vidinį kontūrą tiesiai arba kreiva trajektorija.

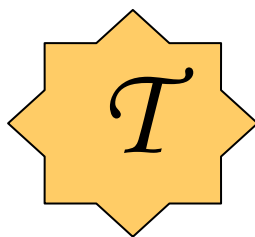
Sidabras	baltas, laidus šilumai bei elektros srovei, lengvai poliruojamas.
Sielis	plukdyti sujungtų rąstų partijų (gelnių) eilė.
Sienelė	gaminio korpuso sudaromoji dalis.
Sija	sienų, atramų jungiamasis elementas iš masyvinės arba klijuotosios medienos.
Siurblys	mašina tam tikram skysčiui, dujoms ar energijai pumpuoti.
Skala	skaldant pagamintas plonas tašelis; jais iškalamos tinkuojamos medinės sienos.
Skaldymas	medienos apdirbimo būdas, kai ji dalijama į tūriškai nedeformuotas dalis lygiagrečiai pluošto kryptims.
Skarda	plonas lakštinis metalas.
Skersgalis	lygus pjautinės medienos ruošinio galas, nupjautas statmenai jo ilgiui.
Skėstuvas	įrankis pjūklo dantims praskėsti; gali būti rankinis ir mechaninis.
Skiedros	medienos smulkiniai, gauti smulkinant žaliavinę medieną kapotuvais ir smulkintuvais.
Skirtukas	vidurinis lango arba durų su stiklais rėmuo tašelis, gaminamas iš medienos.
Skląstis	įtaisas, kurį sudaro metaliniai lankstiškai sujungti strypeliai, turintys rankenėlę langams ar durims atidaryti arba uždaryti.
Skobimas	uždaras pjovimas, kai rankiniu arba mašininiu skobtuvu išpjaunami stačiakampės formos lizdai ar skylės.
Skobimo staklės	staklės, skirtos stačiakampio skerspjuvio lizdams ar skylėms išskobti specialiais skobtuvais ar frezavimo (skobimo) grandine.
Skobtuvas	įrankis skylėms arba lizdams skobti.
Skutiklis	1) įrankis, turintis labai kieto metalo pjaunančiąją plokštelę aštriomis briaunomis; juo nupjaunamas labai plonas metalo pluoštas; 2) plona metalinė plokštelė, kurios darbinė dalis išgalasta stačiuoju kampu; naudojamas glotniam obliuotam paviršiui lyginti ir valyti.
Skutimas	tiksliai apdirbtų detalių paviršių nelygumų nulyginimas rankiniu skutikliu ar skutimo staklėmis nupjaunant nuo jų ploną drožlę.
Slankmatis	yra nonijaus skalę turintis matavimo prietaisas, skirtas atstumams tarp dviejų simetriškai priešingų taškų matuoti. Juo lengva išmatuoti detalės skersmenį, ilgį ar gylį.

Sluoksnainis	vienas, du ar daugiau lukšto ar kitokios medžiagos sluoksnių, suklijuotų lygiagrečiai su pluošto kryptimi.
Smilkytuvas	prietaisas, kuriuo džiovykloje nustatoma dujinio agento judėjimo kryptis ir orientacinis jo greitis; jį sudaro du sujungti indeliai su druskos rūgštimi bei amoniaku ir išpurškimo kriaušė.
Smulkiniai	susmulkintos lignoceliuliozės medžiagos, naudojamos medienos plokštėms gaminti.
Smulkinimas	medienos pjovimas, kai gaunami reikiamų matmenų ir formos medienos smulkiniai (skiedros, drožlės), skirti popieriui, medienos plaušų ar drožlių plokštėms gaminti.
Sodrumas	spalvos grynumas, ryškumas, priklausantis nuo spalvos priemaišų kiekio.
Sofa	minkštas su atlošu baldas, ant kurio patogiu sėdėti ir gulėti.
Sofa-lova	sofa, išplatinama ar išilginama į lovą, kurioj galima miegoti.
Sortimentas	numatytos paskirties žaliavinės medienos gaminys.
Spalvinimas	apdailos proceso operacija, kai mediena nuspalvinama dažalų ar kandikų tirpalais, norint imituoti vertingą rūšį arba panaikinti dėmes, atsiradusias prasiskverbus kolageno klėjams.
Spaustuvai	įrenginys, naudojamas tašeliams klijuoti, rėmams ar dėžėms surinkti, detalių siauriems paviršiams faneruoti.
Specifikacija	nustatytos paskirties, drėgnio ir matmenų pjautinės medienos aprašas.
Spinta	skydinės ar rėminės konstrukcijos baldas, naudojamas įvairiems daiktams dėti.
Spintelė	įvairios paskirties nedidelių matmenų skydinės konstrukcijos baldas arba jo dalis.
Spygliamilčiai	iš medžių spyglių pagaminti miltai.
Spygliuočiai	dažniausiai visžaliai medžiai ar krūmai su spygliais ar žvyniškais lapais.
Spyruoklė	stangrus 1,6–2,2 mm skersmens vielos lankstinys arba sukinys sofų, lovų, fotelių minkštiesiems elementams laikyti.
Spragtukas	durelių, stalčiukų ir kt. fiksatorius.
Sriegis	sraigto, varžto, veržlės, įvijos vagutė.
Sriegtuvas	metalinis įrankis, naudojamas išoriniam sriegiui išpjauti mediniuose strypuose.

Staklės	mašina įvairioms medžiagoms apdirbti.
Stakta	lango arba durų angoje įtvirtintas rėmas, prie kurio vyriais ar kitaip pritaisomi lango rėmai ar durys.
Stalas	baldas plokščiu viršumi, prie kurio ar ant kurio kas nors daroma – valgoma, rašoma, meistraujama, operuojama, žaidžiama; turi stalviršį, kojas (koją) su pakoja arba stovu, stalčiais (stalčiumi) ir pan.
Stalviršis	viršutinis stalo skydas, gaminamas iš medienos drožlių plokščių, masyvinės medienos, sluoksniuotosios medienos, keraminių plytelių, stiklo.
Stapelis	įrenginys, kuriame surenkamas ne tik medienos gaminio karkasas, bet atliekamos ir kitos surinkimo operacijos.
Stibis	sidabriškai baltos spalvos, blizgantis metalas. Apie šį metalą žinojo jau 3000 metais per. Kr. Babilonijoje jį naudojo indams, papuošalams.
Stilizacija	vaizduojamų figūrų, daiktų puošimo apibendrinimas.
Storlentė	pailgas pjautinės medienos gabalas, kurio storis 40 mm arba didesnis, o plotis didesnis nei 80 mm.
Struktūra	daikto dalių tarpusavio išdėstymas.
Sudūrimas	lentų, tašelių ar medienos gabalinių atliekų jungimas galais.
Suglaudimas	siaurų detalių jungimas kljais į tašelinius skydus, blokus pločiu, o kai kuriais atvejais ir storiu.
Suklijuojamumas	klijų tarpsluoksnių geba pasipriešinti išorinėms jėgoms; dažniausiai nustatoma bandant suklijuotus medienos pavyzdžius kirpimu per klijų tarpsluosnį.
Suleidimas	detalių sujungimas, apibūdinamas gaunamų tarpų ar įvaržų didumu.
Sumedėjimas	lignino susitelkimas augalų ląstelių sienelėse.
Surinkimas	gaminio detalių sujungimas į joms nustatytą padėtį ir sutvirtinimus.
Surinkimo vienetas	gaminys, sudarytas iš dviejų ar daugiau tarpusavyje sujungtų detalių.
Susodinimas	ruošinio sutrumpinimas (suspaudimas) kalant jį karštuoju būdu.
Suvirinamumas	labai svarbi lydinio savybė, susilydyti vietoje įkaitinus iki lydiniamosi temperatūros.

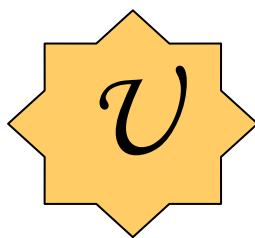

Šablonas	įtaisas, naudojamas prie frezavimo, gręžimo ir kt. staklių apdirbant tiesinius ir kreivinius ruošinius, frezuojant kraštus ir detalių paviršiuose, griovelius, išpjovas ir t. t.
Šaka	1) medžio kamieno išauga, jos šakoto stiebo atskira sudedamoji dalis; 2) medienos yda – joje esanti apmirusios ar nupjautos šakos liekana.
Šaltkalvio spaustuvas	įtaisas kam nors spausti, apdirbamoms detalėms tvirtinti.
Šerpeta	medienos paviršiuje esanti aštri atplaiša.
Šiauštumas	medienos paviršiaus nelygumas, kai jame yra nevysiškai atsiskyrusių plaušų kuokštų ir medienos gabaliukų.
Šiurkštinimas	vienodų rėželių išilgai plaušų arba tam tikru kampu sudarytas faneruojamų detalių paviršiuose, naudojant rankinius drėkstuvus, drožimo ar šlifavimo stakles.
Šiurkštumas	mechaniškai apdirbto paviršiaus kokybė, apibūdinama jame esančiais nelygumais – iškyšomis ir įdubomis.
Šlakas	medžiaga, atsirandanti lydant metalus, išskylanti į skysto metalo paviršių.
Šlifavimas	metalo paviršiaus pjovimas. Pjauna kiekvienas abrazyvinis grūdelis ar miltelis, kai tik judėdamas priliečia prie metalo paviršiaus, būdamas ramybės būsenos, kai juda šlifuojamasis metalas arba kai juda abu.
Šlifavimo popierius	įvairaus šiurkštumo popierius, skirtas rūdims, smulkiems nelygumams šalinti, paviršiui gludinti.
Šlifavimo staklės	1) įrenginys ar mašina paviršiui šlifuoti; 2) staklės, skirtos glotniajam medienos drožlių plokščių, skydų, lentų, tašelių šlifavimui prieš faneravimą arba faneruotų skydų, lentų ar tašelių apdirbimui prieš apdailą.
Šviesis	šviesumo ir tamsumo laipsnis.
Švinas	sunkus ir labai minkštas metalas. Švinas atsparus sieros ir druskos rūgštims. Švino dedama į benzina jo kokybei pagerinti.

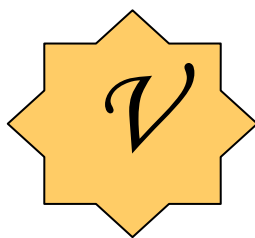
Takumas	metalų savybė svarbi liejininkystėje (nuo šios savybės priklauso kaip metalas užlies norimą formą).
Tamponas	poliravimo ir lyginimo įrankis, susidedantis iš į plautą drobę arba marlę įvyniotos vilnos ar vatos gniutulo.
Tankis	medžiagos masės ir tūrio santykis.
Tantalas	pilkos spalvos su melsvu atspalviu metalas. Gamtoje randamas mineraluose kuriuose daugiausiai yra tantalio. Jį atrado švedas A. Ekebergas 1802 m. Ore apsitraukia stipria oksido plėvele, atsparia oro, deguonies ir rūgščių poveikiui. Daugiausiai tantalio sunaudojama elektroninių prietaisų gamybai.
Tašas	storesnis kaip 80 mm pjautinės medienos gaminy.
Tašelis	1) paprasčiausias medienos gaminio konstrukcinis elementas, dažniausiai gaminamas iš masyvinės medienos; 2) pailgas pjautinės medienos gabalas, kurio storis didesnis nei 40 mm, o plotis neviršija 80 mm.
Techninė užduotis	kuriamo dirbinio (pavyzdžiui, suvenyro) technologinių sąlygų aprašymas.
Technologinės medžiagų savybės	apibūdina galimybę metalus ir jų lydinius apdirbti įvairiais technologiniais būdais.
Tekinimas	cilindrinės ar fasoninės formos detalių išpjovimas, kai sukasi arba apdirbamas ruošinys, arba pjovimo įrankis, o stūmimo kryptis sutampa su sukimosi ašimi, yra jai statmena ar kampu į ją.
Tekinimo staklės	1) staklės tekinimo darbams atlikti; 2) staklės, skirtos cilindrinei ar fasoninei sukimosi kūno formai sudaryti; ruošinys sukasi staklėse, o pjovimo įrankis valdomas rankomis arba mechanizuotai.
Tektonika	gaminio konstrukcinės sandaros, meninių priemonių darna, visumos ir elementų santykiai.

Teptukas	rankinis įrankis, skirtas klijam, dažams arba lakui užtepti ant apdailinamo paviršiaus.
Terminis metalų apdirbimas	kaitinimas iki tam tikros temperatūros, laikymas joje ir ataušinimas tam tikru greičiu.
Terpentinas	skystis, gaunamas perdirbant spygliuočių medieną arba sakus; naudojamas tirpiklių, lakų ir dažų gamyboje.
Tiesinimas	gamybos procesas (tiesinti galima vielą, tada ją galima naudoti pakartotinai).
Tirpiklis	skystis arba skysčių mišinys, kurio sudėtyje yra žemos ir vidutinės virimo temperatūros organinių skysčių.
Titanas	sidabro spalvos blizgantis metalas.
Tonas	tapybos spalvos kokybė, atspalvis.
Transportavimas	medienos vežimas bet kokiomis transporto priemonėmis.
Tūrinis dirbinys	dirbinys, turintis ilgį, plotį, aukštį.
Tvoklė	medinis plaktukas, pagamintas iš tankios medienos, naudojamas surinkimo darbuose.

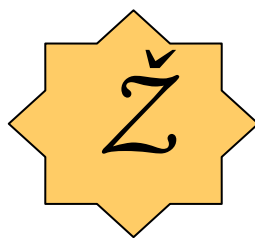
Užlaida | medienos ruošinio pločio ir storio atsarga, kuri nudžiūsta ar apdirbimo operacijoje pašalinama.

Užlaidas | sluoksniuotos medienos defektas, kai sluoksnyje vienas ant kito iš dalies užgina du gretimi lukštai.

Valcai	1) mašina, apdirbamą medžiagą praleidžianti tarp sukamų velenų; 2) valcavimo staklino darbo įrankis.
Varis	raudonai rausvas, minkštas, kalus ir lankstus metalas. Pasižymi geru šilumos ir elektriniu laidumu, mechaniškai nelabai aktyvus. Drėgnoje aplinkoje apsitraukia patina.
Varkalys	varinių daiktų dirbėjas, kalėjas, varininkas.
Varžtas	metalinė vinis su sriegiu veržlei, naudojama detalėms sujungti. Gali turėti įvairios formos galvutę (šešiakampė, pusiau apvali galvutė), gali būti įvairaus ilgio.
Vaškavimas	gaminio paviršiaus dengimas plonu vaško sluoksniu, kai sudaroma mechaniniams poveikiams nelabai atspari skaidri danga.
Veržlė	detalė su sriegiu, naudojama detalėms jungti varžtu (gali būti šešiakampė, sparnuotoji veržlė).
Veržlių raktai	įrankiai, kuriais atliekami srieginiai sujungimai. Jų būna įvairaus dydžio ir formų.
Veržtuvas	įrankis, skirtas apdirbamoms ir sujungiamoms detalėms suveržti.
Vėžys	neužgyjanti augančio medžio kamieno žaizda, atsiradusi veikiant medieną parazitiniams grybams ir bakterijoms.
Vielą	siūlo ar virbalo pavidalo metalo gaminys.
Vielos dirbinys	dirbinys, pagamintas iš plieninės, aliumininės, varinės ar žalvarinės vielos, kuri būna įvairiausio storio.
Vielos nėriniai	dekoratyvinė metalo dirbinių apdailos rūšis, kartu egzistuojanti kaip savarankiškas metalo darbų menas.
Viniatraukis	įrankis vinims traukti.
Vyris	metalinis ar medinis įtaisas durims ar langams pakabinti ir jiems varstyti sukant apie įtaiso ašį.

Volframas | šviesiai pilkos spalvos labai kietas metalas. Atsparus korozijai. Volframą atrado 1782 m. K. Šlelė. Volframas naudojamas lydinuose kartu su kitais metalais. Iš jų gaminami elektros lempučių kaitinimo siūleliai.

Žabai	nupjauti ar nukirsti ploni, iki 6 cm skersmens, medeliai ar krūmai.
Žalvaris	vario ir cinko lydinys, atsparus aplinkos poveikiui, lengvai auksuojamas. Lengvai apdirbamas.
Žerglės	prietaisas medžio ar rąsto storiui matuoti.
Žiauberis	išorinis medžio žievės sluoksnis arba tretinis medžio kamieno dengiamasis audinys, sudarytas iš kamštinio audinio ląstelių ir apmirusių antrinės žievės elementų.
Žievė	medžio stiebo ir šakų apsauginė danga.
Žievialupys	darbininkas, dirbantis prie žievės lupimo staklių arba su tam skirtais rankiniais įrankiais.
Žirklys	įrankis, naudojamos skardai kirpti. Jos būna įvairaus dydžio ir rūšių.
Žymėjimas	ruošinio, detalės kontūro linijų nubrėžimas arba lizdų, skylių centrų taškavimas apdirbamoje medžiagoje.
Žymeklis	įrankis žymei daryti, naudojamas gręžimo vietoms pažymėti, juo daromos įdubos.